

Newsletter analityczny nr 26 (14.04-11.05.2015)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu 14 kwietnia – 11 maja 2015r.

Niewątpliwie najważniejszym wydarzeniem minionego miesiąca była pierwsza tura wyborów prezydenckich. Niemniej jednak należy również wskazać na osiągnięcie porozumienia przez państwa członkowskie oraz Parlament Europejski w sprawie daty utworzenia rezerwy stabilizacyjnej pozwoleń na emisję CO₂.

Komentarz:

Mimo, iż obaj uczestnicy II tury wyborów prezydenckich w swoich hasłach wyborczych posługują się pojęciem „bezpieczeństwa” (Andrzej Duda: „Rodzina, praca, bezpieczeństwo i dialog”, Bronisław Komorowski: „Wybierz zgodę i bezpieczeństwo”), to kwestie te zostały potraktowane bardzo literalnie i bez odniesień do zagadnień takich jak bezpieczeństwo energetyczne. Niektóre wypowiedzi publiczne kandydatów pozwalają jednak na zrekonstruowanie ich strategii w niniejszym zakresie.

I tak Andrzej Duda w zakresie bezpieczeństwa energetycznego opowiada się za dywersyfikacją i wzmocnieniem potencjału energetycznego. Nie zgadza się na odchodzenie od węgla i ocenia politykę rządu Platformy Obywatelskiej jako sprzeczną ze strategicznym interesem Polski.

Podjęta przez PiS próba włączenia do dyskursu podczas kampanii kwestii Unii Energetycznej i zgody rządu na dekarbonizację na ostatnim posiedzeniu Rady Europejskiej okazała się nieskuteczna. Kancelaria Prezydenta stwierdziła bowiem, iż te kwestie pozostają w gestii polityki rządu. Z drugiej strony jednak Andrzej Duda sygnalizuje potrzebę zmian w sektorze górniczym, co zaowocowało sformułowaniem „Paktu dla Śląska”. Wskazuje on na

potrzebę dialogu z udziałem Prezydenta i przedstawicieli śląskich samorządów, związków zawodowych, związków pracodawców, a także rządu.

W podobnym tonie wypowiada się obecna głowa państwa wzywając do konsensusu politycznego w sprawie bezpieczeństwa energetycznego. Jednocześnie podobnie jak kontrkandydat uznaje, iż „węgiel jest i będzie długo jeszcze jednym z najważniejszych, strategicznych surowców energetycznych”.

Kwestie odnawialnych źródeł energii i partycypacji obywateli w sektorze energetycznym nie są przedmiotem debaty, ponieważ zarówno PiS popierający Andrzeja Dudę, jak również urzędujący Prezydent Bronisław Komorowski opowiedzieli się za poprawką prosumencką – żaden z nich jednak, nie akcentował tej kwestii w wystąpieniach publicznych w okresie kampanii poprzedzającej I turę.

Reasumując, obaj pretendenci do fotela prezydenta unikają trudnych i skomplikowanych zagadnień polityki klimatyczno-energetycznej budując swoją kampanie na emocjach. Wejście, któregoś z kandydatów w ten skomplikowany obszar może powodować zaburzenie narracji. Nie należy się spodziewać, że tematyka ta pojawi się przed 24 maja, tym bardziej, iż są to problemy złożone, których istotę trudno byłoby wytłumaczyć w ciągu dziesięciu dni jakie pozostały do ciszy wyborczej.

Jednocześnie można się spodziewać, że w perspektywie wyborów parlamentarnych, które odbędą się pod koniec roku, powrócą do dyskursu publicznego kwestie Unii Energetycznej, budowy niskoemisyjnej gospodarki, czy dekarbonizacji oraz odnawialnych źródeł energii. Tym bardziej, iż elektorat antysystemowy popierający Pawła Kukiza i innych kandydatów może być zainteresowany wspieraniem obywateli produkujących energię w opozycji do koncernów energetycznych i rządu.

Inne istotne wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu 14 kwietnia – 11 maja 2015 r.:

Europa i świat:

14.04 – Komisja Parlamentu Europejskiego ds. środowiska poparła zawarty z rządami państw wspólnotowych kompromis w sprawie jakości paliw i energii odnawialnej.

14.04 – Według Międzynarodowej Agencji Energii dalsza liberalizacja sektora energetycznego na świecie pozwoli na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego na poziomie poszczególnych regionów.

14.04 – Mohammad Javad Zarif, minister spraw zagranicznych Iranu stwierdził, że jego kraj dysponuje takim samym jak Rosja potencjałem zapewniania gazu dla Europy.

14.04 – Sąd w japońskiej prefekturze Fukui zakazał ponownego włączenia dwóch reaktorów w elektrowni Takahama.

14.04 – W Turcji rozpoczęto budowę pierwszej elektrowni jądrowej.

14.04 – Przedstawiciele parlamentów Polski, Słowacji i Czech opowiedzieli się za finalizację budowy Południowego Korytarza Gazowego.

15.04 – Według EIA, USA od 2017 roku staną się eksporterem gazu.

15.04 – Miguel Arias Canete, komisarz UE ds. energetyki i polityki klimatycznej przyznał, że budowa Korytarza Południowego jest jednym z priorytetów UE.

15.04 – Międzynarodowa Agencja Energii zaleciła Ukrainie rewizję strategii energetycznej do 2030 roku.

15.04 – Według Rutersa, konsolidacja bałtyckiego rynku energii może utrudnić zapewnienie dostaw energii do Obwodu Kaliningradzkiego.

15.04 – Zdaniem Colemana Nee, eksperta Światowej Organizacji Handlu, w obecnej sytuacji ekonomicznej nie jest możliwy powrót cen ropy do poziomu 100 USD za baryłkę.

15.04 – Jim Yong Kim, szef Banku Światowego wezwał do ograniczania subsydiowania wydobycia paliw kopalnych.

16.04 – Przedstawiciele rosyjskiego rządu zabiegali w rozmowach z krajami OPEC o zmniejszenie kwot eksportu dla krajów członkowskich, co w oczekiwaniu Rosjan ma podnieść ceny surowca na rynkach światowych.

16.04 – W Holandii grupa aktywistów złożyła pozew, w którym oskarża rząd o brak działań mających na celu redukcję emisji CO₂.

17.04 – Według danych Ukrtransgazu, od 1 do 15 kwietnia bieżącego roku Ukraina importowała z Europy 593 mln m³ gazu ziemnego.

17.04 – W ocenie analityków Bloomberg New Energy Finance koszty produkcji energii ze źródeł odnawialnych w niektórych miejscach na świecie są niższe o kosztów energii konwencjonalnej.

17.04 – Władze Litwy, Łotwy i Estonii zwróciły się do Unii Europejskiej i Polski o pomoc w znalezieniu rozwiązania w kwestii sfinansowania budowy interkonektora gazowego pomiędzy Polską, a Litwą.

21.04 – Euratom zatwierdził kontrakt na dostawy paliwa jądrowego od rosyjskiego Rosatomu dla elektrowni jądrowej w węgierskim Paks.

21.04 – Na portugalskiej wyspie Graciosa powstanie farma fotowoltaiczna o mocy 1 MW oraz elektrownie wiatrowe o mocy 4,5 MW, które będą połączone z magazynem energii i zapewnią 65% zapotrzebowania na zaopatrywanym przez siebie terenie.

22.04 – Komisja Europejska formalnie przedstawiła Gazpromowi zarzuty nadużywania pozycji dominującej i naruszania wspólnotowych zasad ochrony konkurencji.

23.04 – Ukraiński Naftogaz potwierdził zarzuty, które Komisja Europejska przedstawiła Gazpromowi.

24.04 – Stany Zjednoczone planują złożenie Grecji konkurencyjnej oferty dostaw gazu, która ma być atrakcyjniejsza niż propozycja oferowana przez Gazprom.

24.04 – W Pakistanie rozpoczęto przygotowania do budowy największej elektrowni słonecznej na świecie o mocy 900 MW.

27.04 – W Czarnobylu upamiętniono 29. rocznicę katastrofy w elektrowni atomowej.

27.04 – Według BiznesAlert.pl, Gazprom zagroził, że w przypadku wstrzymania realizacji projektu Turkish Stream przestanie dostarczać gaz do Europy.

28.04 – Według zapowiedzi wykonawców, Gazociąg Transnatolijski ma zostać zakończony o rok przed planowanym terminem, czyli w 2018 roku.

28.04 – Włoska firma petrochemiczna Saras oraz rosyjski Rosneft odwołały plany utworzenia handlowego joint venture.

29.04 – Iran zadeklarował chęć włączenia się w projekt Nabucco.

29.04 – Zdaniem Marosa Szewczowicza, wiceprzewodniczącego KE ds. Unii Energetycznej, w przypadku efektywnego zagospodarowania surowców, Ukraina może stać się eksporterem gazu ziemnego.

29.04 – W Wielkiej Brytanii uruchomiono produkcję grafenu na skalę przemysłową.

30.04 – Aleksander Miedwiediew, wiceprezes Gazpromu zapowiedział, że w 2015 roku średnia cena gazu oferowanego przez koncern wyniesie 242 USD za 1 tys. m³.

4.05 – Arias Canete, komisarz UE ds. klimatu i energii stwierdził na łamach „Rzeczpospolitej”, że Polska dysponuje dużym i niewykorzystanym potencjałem w zakresie zwiększania efektywności energetycznej i modernizacji infrastruktury energetycznej.

6.05 – Fundusz Norges Bank Investment Management poinformował o planach wycofywania się z inwestycji w firmy zajmujące się wydobywaniem węgla.

6.05 – Państwa członkowskie oraz przedstawiciele Parlamentu Europejskiego porozumeli się co do daty utworzenia rezerwy stabilizacyjnej pozwoleń na emisję CO₂.

8.05 – Gazprom przedstawił Komisji Europejskiej propozycję polubownego zakończenia postępowania antymonopolowego.

Polska:

14.04 – Jerzy Pietrewicz, sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki, przyznał, że wejście w życie rozporządzenia dotyczącego jakości węgla opóźnia się ze względu na „diametralnie odmienne postulaty zgłoszone podczas konsultacji ze środowiskami społecznymi i biznesowymi”.

14.04 – Według oceny Najwyższej Kontroli, bieżące dostawy energii elektrycznej w latach 2009-2014 były zapewnione na adekwatnym poziomie.

14.04 – Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej zapowiedziało przeprowadzenie próbnej aukcji pomimo braku rozporządzenia wykonawczego do ustawy o odnawialnych źródłach energii.

14.04 – Na Podlasiu otwarto nową stację regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego.

15.04 – Rządowe Centrum Legislacji opublikowało projekt Rozporządzenia w sprawie ilości i wartości energii elektrycznej wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1 MW w 2016 roku.

15.04 – Spółki Enea, KGHM Polska Miedź oraz Tauron zawarły umowę ws. kupna od PGE spółki PGE E1 odpowiedzialnej za projekt budowy elektrowni jądrowej.

15.04 – Marcin Korolec, wiceminister środowiska, potwierdził, że Polska popiera inicjatywę utworzenia funduszu pomocowego dla najbardziej energochłonnych gałęzi przemysłu w Unii Europejskiej.

16.04 – Zdaniem prof. Krzysztofa Żmijewskiego z Politechniki Warszawskiej, „Kogeneracja jest najlepiej nam znanym, maksymalnym sposobem wykorzystania węgla, dlatego też należy ją wspierać”.

17.04 – W ocenie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, dopuszczalny poziom substancji szkodliwych w powietrzu w 2015 roku zostanie przekroczony na terenie całego województwa Mazowieckiego.

20.04 – Lubińska Energetyka dokonała pierwszego zbioru wierzby energetycznej w celu sprzedania powstałej z nich biomasy do elektrowni.

21.04 – Janusz Piechociński, minister gospodarki spotkał się w Katowicach z Rokasem Masiulisem, ministrem energetyki Litwy.

21.04 – Marek Woszczyk, prezes PGE stwierdził, że „Unia Europejska powinna dać państwom członkowskim większy margines dla ustalania własnej polityki klimatycznej i budowania własnego miksu energetycznego”.

21.04 – Tomasz Dąbrowski, dyrektor Departamentu Energii w Ministerstwie Gospodarki zapowiedział opublikowanie raportu na temat bezpieczeństwa elektroenergetycznego Polski.

22.04 – Wojciech Kowalczyk, wiceminister skarbu państwa przyznał, że jest zadowolony z przebiegu rozmów w sprawie notyfikacji pomocy publicznej dla górnictwa w Komisji Europejskiej.

22.04 – Grzegorz Wiśniewski, członek zespołu doradczego w Ministerstwie Gospodarki, został wybrany Człowiekiem Roku Polskiej Ekologii 2015.

23.04 – Według Marcina Moskałowicza, prezesa PERN, w 2015 roku powinna zostać ukończona trzecia nitka rurociągu Przyjaźń.

23.04 – OECD opublikowała raport, z którego wynika, że w Polsce poprawia się ogólny stan środowiska, ale nadal problemem kraju jest duże uzależnienie gospodarki od węgla.

23.04 – Przedstawiciele organizacji ekologicznych podpisali Deklarację na rzecz energetyki obywatelskiej, w której zaapelowali do Ministerstwa Gospodarki, by projektowane zmiany w ustawie o OZE nie uderzały w prosumentów.

23.04 – PO i PSL zapowiedziały poparcie dla senackich poprawek z ustawie krajobrazowej.

29.04 – Z sondażu pt. „Energooszczędność w moim domu 2015” wynika, że Polacy źle oceniają energochłonność ogrzewania domów, lecz doceniają korzyści płynące z termomodernizacji budynków.

29.04 – Komisja Europejska upomniała Polskę w sprawie prawidłowego wdrożenia dyrektywy ws. odnawialnych źródeł energii oraz dyrektywy ws. efektywności energetycznej budynków.

29.04 – Z raportu opublikowanego przez ABW wynika, że w 2014 prowadzonych było 185 w sprawach dotyczących zagrożenia interesu ekonomicznego państwa, a jednym ze szczególnie badanych sektorów był sektor energetyczny.

1.05 – Najwyższa Izba Kontroli ogłosiła wyniki badania projektów termomodernizacji budynków w gminach, w którym stwierdzono pomijanie rachunku ekonomicznego w podejmowaniu decyzji o inwestycjach.

8.05 – Mariusz Zawisza, prezes PGNiG, przyznał, że cały czas trwają rozmowy negocjacyjne z Gazpromem w sprawie cen gazu.

11.05 – Przedstawiciele PSE Energa Operator, Energa Wytwarzanie podpisali z konsorcjum Hitachi umowę o współpracy dotyczącej rozwoju inteligentnych sieci i magazynowania energii elektrycznej.

Warszawa, 11 maja 2015r.

dr Krzysztof M. Książkowski – Szef Programu „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” OAP UW, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej” (2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręcznika „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.